

Centrálny register evidencie umeleckej činnosti (CREUČ)

Východiská vzniku CREUČ

Od reformy slovenského vysokého školstva v roku 2002 sa pre potreby financovania vysokých škôl (ďalej VŠ) začali zohľadňovať aj výsledky vývoja a výskumu. Za jeden z hlavných ukazovateľov vedeckovýskumnej činnosti VŠ je považovaná publikačná činnosť, ktorej registrácia prebiehala najskôr v centrálnych databázach vysokých škôl a od roku 2007 už aj v celoštátnom Centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti (ďalej CREPČ).

Takto nastavený systém registrácie sa však ukázal ako nedostatočný pre vysoké školy v SR s akreditovanými študijnými programami umeleckého zamerania, kde je dominantnejším ukazovateľom vedeckovýskumnej činnosti umelecká činnosť. A tak aj preto na podnet rektorov VŠ s umeleckou profiláciou prebehla v roku 2008 zásadná úprava spôsobu registrácie výsledkov vedeckovýskumnej činnosti a 16. októbra 2008 vošla do platnosti Smernica č. 13/2008-R o bibliografickej registrácii a kategorizácii publikačnej činnosti, umeleckej činnosti a ohlasov (ďalej Smernica č. 13/2008-R). V roku 2008 sa tak vytvorili predpoklady pre vznik Centrálneho registra evidencie umeleckej činnosti (ďalej CREUČ), ktorý sa mal stať do istej miery paralelou k spomínanému CREPČ. Prvý zber dát do CREUČ prebehol už v roku 2008.

Využitie a charakteristika databázy CREUČ

Hlavným cieľom registrácie umeleckej činnosti je, podobne ako v prípade registrácie publikačnej činnosti, najmä komplexná automatizovaná evidencia umeleckej činnosti VŠ (t. j. evidencia verejne prístupných umeleckých diel alebo vý-

konov a ohlasov na tieto diela a výkony). CREUČ tak umožňuje získať prehľad o profile, výkonnosti a umeleckej aktivite VŠ, fakúlt, katedier, pracovísk či jednotlivých autorov – zamestnancov VŠ a doktorandov v dennej forme štúdia. Údaje z neho ďalej slúžia pre Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej MŠVVaŠ SR) ako podklad na prerozdelenie financií podľa metodiky rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným VŠ.

CREUČ školy využívajú aj ako zdroj štatistík a informácií napríklad pre výročné a hodnotiace správy, pri predkladaní rôznych projektov, pri komplexnej akreditácii, pre internú metodiku financovania a pod. V súčasnosti už verejný prístup do záznamov ponúka viacero možností vyhľadávania (podľa autora, roku záznamu, názvu diela, podujatia, druhu umeleckej činnosti atď.), čo umožňuje flexibilné generovanie požadovaných štatistík. Víziou smerom do budúcnosti je, aby registre CREUČ a CREPČ boli kompatibilné aj s požiadavkami Akreditačnej komisie či rôznych národných agentúr a inštitúcií poskytujúcich financie na riešenie projektov a grantov.

V súčasnosti do databázy CREUČ prispievajú všetky školy vykazujúce umeleckú činnosť. Pravidlá bibliografickej registrácie, t. j. predmet a spôsob registrácie, organizáciu a delbu práce pri registrácii a spracovaní záznamov, kategorizácie výstupov a ďalšie podrobnosti metodicky upravuje Smernica č. 13/2008-R. Prevádzkovateľom CREUČ je Centrum vedecko-technických informácií SR (ďalej CVTI SR), ktorého oddelenie pre hodnotenie publikačnej činnosti spolupracuje na vývoji systému CREUČ a zabezpečuje aj niektoré administratívne a odborné činnosti spojené s evidenciou umeleckej činnosti. Za technickú stránku CREUČ zodpovedá oddelenie podpory aplikačného softvéru v CVTI SR; dodávateľom softvérového riešenia je firma SVOP, s r. o. Softvérovým riešením, tak ako v prípade CREPČ, je implementácia knižnično-informačného systému DAWINCI. CREUČ je dostupný prostredníctvom webového rozhrania na www.crepc.sk. Za roky 2008 – 2011 obsahuje 9 677 záznamov.

Rada garantov CREUČ

Rada garantov evidencie umeleckej činnosti (ďalej Rada garantov CREUČ) vznikla v roku 2009 pôvodne ako orgán, ktorý sa mal zaoberať špecializovanými problémami evidencie umeleckej činnosti (vyplývajúcimi z povahy umeleckej činnosti ako takej) a takisto mal zabezpečovať obsahovú verifikáciu vložených záznamov. Do Rady garantov CREUČ bolo rektormi vysokých škôl menovaných 13 členov tak, aby boli pomerne zastúpené všetky umelecké oblasti, ktoré sú predmetom evidencie v CREUČ. Celkovo má v Rade garantov CREUČ svojich zástupcov šesť vysokých škôl a sú nimi predovšetkým prorektori, dekáni, prodekáni či garanti študijných programov.

Posledný rok sa Rada garantov CREUČ aktívne podieľa aj na príprave novelizácie Smernice č. 13/2008-R, priebežne pripomienkuje úpravy formulára pre registráciu umeleckej činnosti a medzi jej úlohy patrí aj každoročná aktualizácia *Katalógu podujatí a inštitúcií pre potreby kategorizácie zverejnených výstupov umeleckej činnosti* (príloha č. 6 Smernice č. 13/2008-R). V súčasnosti sa so zástupcami z MŠVVaŠ SR diskutuje o jej budúcom postavení a funkcii.

Vkladanie záznamov a ich verifikácia

Umelecká činnosť sa neeviduje prostredníctvom akademickej knižnice (ako v prípade CREPČ), ale záznamy o umeleckej činnosti za daný kalendárny rok do registra vkladajú priamo autori prostredníctvom online formulára na webovej stránke www.crepc.sk. Formulár v priebehu rokov prešiel viacerými úpravami a stále sa pracuje na zvyšovaní jeho efektívnosti a prehľadnosti. Aktuálne je autor prostredníctvom formulára povinný zaznamenať druh umeleckej činnosti a výstupu (t. j. či registruje dielo alebo podujatie z oblasti výtvarného umenia, architektúry, dizajnu, reštaurovania, filmového umenia, divadelného umenia, hudobného umenia alebo kurátorskú činnosť), ďalej názov výstupu, jeho stručný technický popis či charakteristiku, dátum a miesto zverejnenia výstupu, menuje prípadných spoluautorov a navrhuje zaradenie výstupu do kategórie. Neoddeliteľnou súčasťou registra je aj *Katalóg podujatí a inštitúcií pre potreby kategorizácie zverejnených výstupov umeleckej činnosti*, ktorý je prepojený s formulárom a autor priamo z katalógu volí názvy podujatí alebo inštitúcií, čím sa mu automaticky profiluje aj rozsah možných kódov kategórií výstupu. V prípade, že sa podujatie či inštitúcia v katalógu nenachádzajú, autor vloží názvy sám a navrhne aj zaradenie do kategórie. Podľa Smernice č. 13/2008-R sú umelecké diela a výkony kategorizované podľa:

- a) závažnosti a druhovo-funkčného zaradenia umeleckého diela alebo umeleckého výkonu,
- b) rozsahu a charakteru umeleckého diela alebo umeleckého výkonu,
- c) dopytu a teritoriality.

Dokumentáciu k registrovaným výstupom archivuje akademická knižnica danej VŠ.

Po ukončení zberného obdobia a uzatvorení systému prebieha verifikácia záznamov. Prvá kontrola sa uskutočňuje na úrovni VŠ – záznamy autorov, najmä po formálnej stránke, skontrolujú poverené osoby (napr. garanti študijných od-

borov, vedúci katedier, prodekan, poverené pracovníčky knižnice...). Prax ukázala, že každá VŠ si vypracovala vlastný spôsob predbežnej verifikácie. V druhej úrovni vstupuje do procesu Rada garantov CREUČ, ktorá krížovým spôsobom verifikuje všetky záznamy v registri (garant nikdy neverifikuje záznamy školy, na ktorej pôsobí), navrhuje prípadné vyradenia záznamov či ich prekategORIZOVANIE. Navrhované zmeny sú následne schvaľované na spoločnom zasadnutí Rady garantov CREUČ na konci verifikačného obdobia. Po vykonaní všetkých úprav sú vygenerované finálne štatistiky pre MŠVVaŠ SR a databáza sa sprístupní pre verejnosť na webovej stránke www.crepc.sk.

V súvislosti s prebiehajúcou novelizáciou Smernice č. 13/2008-R sa diskutuje o čiastočnej úprave systému verifikácie, ktorá by do budúcnosti mala priniesť ešte vyššiu mieru objektívnosti a dôraznejšie sústredenie sa najmä na výstupy zaradované podľa prílohy č. 2 Smernice č. 13/2008-R do najvyšších kategórií (ZZZ, ZZY, ZYZ, ZYY – závažné umelecké diela a výkony vytvorené alebo interpretované jedným autorom alebo skupinou autorov a uvedené v renomovaných inštitúciách v zahraničí alebo domácom prostredí).

Aktuálny stav a novelizácia Smernice č. 13/2008-R

Takmer štyri roky prevádzky CREUČ ukázali, že je nevyhnutné novelizovať Smernicu č. 13/2008-R. V priebehu roka 2011 sa uskutočnilo niekoľko pracovných zasadnutí so zástupcami z CVTI SR a zo Slovenskej asociácie knižníc. Na prelome rokov 2011 a 2012 prebehlo aj celoslovenské verejné pripomienkovanie návrhu novelizácie. Aktuálne ešte prebiehajú rokovania so zástupcami MŠVVaŠ SR, na ktorých sa má diskutovať budúce postavenie Rady garantov CREUČ, celková administrácia registra a predovšetkým finančné zabezpečenie jeho prevádzky.

Zástupcovia Rady garantov CREUČ sa v máji tohto roku zúčastnili konferencie RUV v Prahe (RUV – Registr uměleckých výstupů), ktorá umožnila porovnať systém evidencie umeleckej činnosti u nás a v Česku (tam registrácia zatiaľ prebieha v skúšobnej prevádzke) a objavili sa opäť nové témy, podnety a problémy, ktorými sa bude nutné v blízkej dobe zaoberať.

Hodnotenie umeleckej činnosti je náročný proces, nakoľko v ňom figuruje oveľa viac subjektívnych faktorov ako vo vede. Uvedomujeme si, že CREUČ je len jedným zo spôsobov, akým je možné „merať“ umenie (a určite nie dokonale). Avšak veríme, že je dôležitým nástrojom v našom úsilí pozdvihnúť význam a relevantnosť výskumu v umení.

Použitá literatúra

CREUČ – Centrálny register evidencie umeleckej činnosti [online]. 2010. [cit. 2012-24-07].

Dostupné na internete: <http://www.crepc.sk/creuc/?fs=DF4475CDEAB240E698D60A1A9723E552&fn=main>

Smernica č. 13/2008-R o bibliografickej registrácii a kategorizácii publikačnej činnosti, umeleckej činnosti a ohlasov [online]. Bratislava : MŠVVaŠ, 2008. [cit. 2012-24-07].

Dostupné na internete: http://www.crepc.sk/smernica_2008.pdf

DUŠKOVÁ, Marta, HRČKOVÁ, Ľudmila: CREPČ a CREUČ ako unikátny zdroj informácií o publikačnej a umeleckej činnosti vysokých škôl SR. In *Inforum 2011: sborník ze 17. ročníka konference o profesionálních informačních zdrojích* [online]. Praha, 24. – 26. května 2011. – Praha : AIP, 2011. – nestr. Dostupné na internete: <http://www.inforum.cz/pdf/2011/hrckova-ludmila.pdf>

HRČKOVÁ, Ľudmila: Centrálny register evidencie publikačnej činnosti a príprava novelizácie Smernice MŠ SR č. 13/2008-R. In *ITlib. Informačné technológie a knižnice* [online], 2012, č. 01 [cit. 2012-05-07].

Dostupné na internete <http://www.cvtisr.sk/itlib/itlib121/hrckova.htm>. ISSN 1336-0779, ISSN-L 1335-793X.

Zákon o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 131/2002 Z. z. [online]. Bratislava : MŠVVaŠ, 2002. [cit. 2012-24-07].

Dostupné na internete: <http://www.minedu.sk/data/USERDATA/Legislativa/Zakony/131-2002.pdf>

Michaela Pašteková

pastekova@vsvu.sk